

19.6.2018

LVM/147/03/2018

Liikenne- ja viestintäministeriö

kirjaamo@lvm.fi

Suomen Autokoululiitto ry kiittää lausuntopyynnöstä

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallitusohjelman digitaalisen liiketoiminnan kasvuympäristöä koskevassa kärkihankkeessa on tavoitteena suotuisan toimintaympäristön luominen digitaalisille palveluille ja uusille liiketoimintamalleille. Kärkihankkeessa luodaan innovaatioita ja palveluiden syntymistä tukeva säädös- ja muu toimintaympäristö. Esityksellä ehdotetaan muutettavaksi liikenteen palveluista annettua lakia. Lisäksi esityksellä muutettaisiin ajokorttilakia, ilmaisulakia, laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisjärjestelmästä annettua lakia ja postilakia.

YLEISPERUSTELUT

Autokoululiitto ottaa kantaa kolmeen liikenteen palveluista annetun lain muuttamisen kohtiin:

- Tieliikenteen **ammattipätevyysääntelyn muuttaminen** niin, että ammattipätevyyden suorittamisessa otetaan perustason ammattipätevyyskoulutusten rinnalle käyttöön pelkkien kokeiden suorittamiseen perustuva vaihtoehto, johon ei sisälly vaatimusta määrämuotoisesta koulutuksesta.
- Kuljettajaopetuksessa toimivien **opettajien vaatimukset**.
- Mopon ajokorttia varten annettavassa kuljettajaopetuksessa toimivien opettajien **ajokorttilaissa olevien vaatimusten tarkistaminen**.

Tieliikenteen ammattipätevyysääntelyn muuttaminen

Autokoululiitto kannattaa hallituksen esitysluonnoksessa olevaa esitystä kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyuden suorittamisen uudistamista. Käyttöön otettaisiin EU-lainsäädännön mukainen kokeiden suorittamiseen perustuva vaihtoehto nykyisten koulutusmallien rinnalle. Perustason ammattipätevyuden suorittaminen olisi edelleen mahdollista myös nopeutetulla 140 h koulutuksella.

Tieliikenteen raskaan kaluston kuljettajien ammattipätevyuden hankkimisessa otettaisiin käyttöön pelkkien kokeiden suorittamiseen perustuva vaihtoehto nykyisten koulutusmallien rinnalle. Perustason ammattipätevyyskoe olisi kaksiosainen ja edellyttäisi teoriaa ja käytäntöä koskevien kokeiden suorittamista. Pääesikunta hyväksyisi Puolustusvoimien kuljettajakoulutuksen yhteydessä ammattipätevyyskoulutusta antavat koulutuskeskukset.

Vaihtoehtoinen malli mahdollistaa valinnanvapauden ammattipätevyyttä suorittavalle. Ammattipätevyys voidaan hankkia monipuolisin vaihtoehdoin ja malli helpottaa työhön sijoittumista linja-autosta kuorma-autoon ja päinvastoin. Työvoimaa voidaan kouluttaa moniosajiksi, joka on työnantajan ja työntekijän etu. Näyttökoe helpottaa ja mahdollistaa ammatinvaihdon sekä helpottaa työllistymistä.

Hallitusohjelmassa on tavoitteena norminpurku. Annetaan ihmisten itse harkita omien taitojensa kehittämistä tarjolla olevista jopa uusilla vaihtoehdoilla. Yhteiskunnan pitää vain tarjota eri vaihtoehtoja.

Vaihtoehtoinen malli helpottaisi huomattavasti esimerkiksi keski-ikäistä ammatinvaihtajaa, tulevaisuudessa taksiryttäjän siirtymistä linja-autopuolelle, kuorma-autoryttäjän siirtymistä linja-autopuolelle, maanrakennusryttäjän liiketoiminnan laajentamista kuljetuspuolelle, maanviljelijän liiketoiminnan laajentamista myös kuljetuspuolelle. Keski-ikäinen työssä käyvä ammatinvaihtaja tai ryttäjä ei pääse nuorille tarkoitettuihin koulutuksiin logistiikan perustutkintoa suorittamaan keskiasteelle eikä enää takaisin puolustusvoimien varusmiespalveluun. Nuoriso-asteen ja puolustusvoimien koulutus tähtää nuorten alalle tuloon.

Vaihtoehtoinen malli mahdollistaa ammattipätevyuden laajentamisen esimerkiksi tavaraliikenteen laajentamisen linja-autopuolelle. Tulevaisuudessa tarvitaan moniosajia, kuljettajalla on oikeudet tavara- ja henkilökuljetukseen.

Suomessa on 10 vuoden aikana koulutettu linja-auton kuljettajia ja kuorma-auton kuljettajia erikseen henkilöliikenteen tai tavaraliikenteen ammattipätevyyksin. Molemmissa ajoneuvotyypeissä on samantyyppiset dieselmoottorit, massat, ajopiirturit, piirturin käytön säädökset, ajoneuvon korkeus ja leveys. Tällaiset henkilöt voivat suorittaa näyttökokeella ammattipätevyuden toiseen ryhmään. Tämä erityisesti edes auttaa nykyistä runsasta työvoimapolua.

Koevaihtoehdon käyttöönotolla ei olisi vaikutusta kuljettajan osaamiseen, sillä kokeilla mitattaisiin samaa direktiivissä määritellyn oppiaineluettelon mukaista osaamista. Kokeeseen ei voi mennä suoraan, kokelaalle voidaan järjestää räätälöity syventävä koulutus tarpeen mukaan arvioilta 15-30 tuntia. Koevaihtoehdossa kokeet olisivat vaativammat kuin koulutusvaihtoehtoon

sisältyvässä teoriakokeessa. Vaihtoehtoinen malli tulee lisäämään koulutuksen saatavuutta valtakunnallisesti.

Koulutusvaihtoehto, perustason ammattipätevyys, on kallis yhteiskunnalle (logistiikan opiskelussa yksi oppilas maksaa noin 55 000 euroa) ja puolustusvoimille. Oppilaitosten ja Puolustusvoimien oppilastilasto ei täysin pidä paikkaansa. Siellä on samoja henkilöitä listattu molemmille kouluttajatahoille erikseen, arviolta 1000 oppilaan ero, jotka kirjautuvat molempiin koulutuksiin.

Suomeen on tulossa ja osittain jo käsillä kuljettajapula, jonka johdosta Suomen tulee ottaa koulutusvaihtoehdon rinnalle koevaihtoehto. Usein koulutettavalla koevaihtoehdossa on työpaikka tiedossa koulutukseen tultaessa. Malli ei aiheuta yhteiskunnalle kustannuksia, omakustanteisessa koulutuksessa ei tule hukkakoulutusta ja palvelee yritystoimintaa laajentavaa henkilöä ja yritystä.

Perustason ammattipätevyyden suorittamisella voidaan raskaan kaluston kuljettajan ajokortin vähimmäisikää laskea. Tällä helpotetaan nuorten työllistymistä sekä kuljettajapulaa. C-luokan kuorma-auton kuljettajan vähimmäisikävaatimus voidaan laskea 21 vuodesta 18 vuoteen ja D-luokan linja-auton kuljettajan vähimmäisikävaatimus 24 vuodesta 21 vuoteen suorittamalla kyseistä kuljetusmuotoa vastaava perustason ammattipätevyys joko 280 tunnin koulutuksella tai koevaihtoehdon mukaisesti.

Kuljettajaopetuksessa toimivien opettajien vaatimukset

84 §. *Autokoulun opetushenkilöstö.* Pykälän 2 momentin 2 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että oikeus moottoripyörällä annettavaan ajokorttiopetukseen antaisi oikeuden myös mopon ajokortin suorittamiseksi annettavaan opetukseen. Kummassakin tapauksessa olisi kysymys opetuksesta kaksipyöräisen ajoneuvon kuljettamiseen oikeuttavan ajokortin saamiseksi ja moottoripyörän opettajaoikeuden on katsottava tässä tapauksessa sisältävän myös oikeuden mopolla annettavaan opetukseen. Autokoululiitto kannattaa ehdotusta.

Mopon ajokorttia varten annettavassa kuljettajaopetuksessa toimivien opettajien ajokorttilaissa olevien vaatimusten tarkistaminen

Ajokorttilain (/2018) voimaantulosäännöksen 9 momentti. Voimaantulosäännöksen 9 momenttia ehdotetaan tarkistettavaksi niiden liikenneopettajaluvan haltijoiden kohdalla, jotka ovat suorittaneet liikenneopettajan erikoisammattitutkinnon vuoden 2014 liikenneopettajan erikoisammattitutkinnon perusteiden mukaisesti, ja joille on myönnetty liikenneopettajalupa ennen muutoslain voimaantuloa. Tällainen lupa oikeutti mopon ajokorttia varten annettavaan kuljettajaopetukseen ilman lisävaatimuksia. Muutoslain yhteydessä mopo-opetuksen antamiseen lisättiin vaatimus mainitun erikoisammattitutkinnon mopo-opetusta koskevan tutkinnon osan suorituksesta liikenneopettajaluvan ohella. Muutoslain voimaantulosäännökseen sisältyy vuoden 2010 perusteiden mukaisesti suoritettua liikenneopettajan erikoisammattitutkintoa koskeva säännös. Sen mukaan tällaisen erikoisammattitutkinnon suorittamisen perusteella myönnetty liikenneopettajalupa oikeuttaa myös mopon ajokorttia varten annettavaan kuljettajaopetukseen.

Se, minkä perusteiden mukaisesti erikoisammattitutkinto on suoritettu, ilmenee tutkintotodistuksesta. Ajokorttilain 103 §:ään sisältyy säännös, joka koskee ennen 1.6.2011 myönnettyjä liikenneopettajalupia. Sen mukaan ennen mainittua päivää myönnetty liikenneopettajalupa sisältää kaikki kuljettajaopetuksen luokat. Käytännössä kaikki ennen 1.7.2018 myönnetty liikenneopettajaluvat ovat siten antaneet oikeuden mopon ajokorttia varten annettavaan kuljettajaopetukseen. Momenttiin lisättäisiin säännös, jonka mukaan oikeus mopolla annettavaan kuljettajaopetukseen olisi myös niillä vuoden 2014 perusteiden mukaisesti liikenneopettajan erikoisammattitutkinnon suorittaneilla, jotka olisivat sen perusteella saaneet liikenneopettajaluvan ennen 1.7.2018.

Autokoululiitto kannattaa ehdotusta ja esittää, että nykyiset liikenneopettajaluvan haltijoiden opetusoikeudet pysytetään ennallaan siihen asti, kun lain on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2019.

Liikenneopettajien mopo opetusoikeuksien tarkastelun yhteydessä Autokoululiitto esittää, että tarkasteltaisiin myös ajokorttilakia mopoilijoiden liikenneturvallisuuden osalta.

Ajokorttilaissa todetaan, että kuljettajantutkintoa kehitetään sen päivittämiseksi. Koulutusvaatimusten muutosten johdosta lisätään tutkinnon edellytyksiä tunnistaa osaaminen, silloin kun tutkintoon tulevilla ei ole määrämuotoista koulutusta takanaan. Lisätään opetukseen sisältyneiden turvallisuuteen ja liikenteen riskeihin liittyvien asioiden mittaamista tutkinnossa.

Kuljettajantutkinnon kehittäminen ei AM 120 mopokorttia suoritettaessa toteudu. Ainoa muutos on, että mopoikäisiltä lapsilta otetaan koulutus pois, mutta tutkinto ei muutu, erityisesti liikenneajamisen osuus jää täysin varmistamatta ennen liikenteeseen siirtymistä. Tätä ei mopon käsittelykokeen kehittämällä voida korvata. Merkillepantavaa on myös, että uuden tieliikennelainsäädännön ehdotuksen mukaan mopoilijat tulisivat taajamassa siirtymään ajokaistalle muun liikenteen joukkoon.

Autokoululiitto ehdottaa, että liikenteeseen ensimmäistä kertaa tuleville moottorikäyttöistä ajoneuvoa käyttäville mopokorttia suorittaville lapsille säädetään liikenneajokoulutusta lasten liikenneturvallisuuden varmistamiseksi.

Uudistusten tärkeänä tavoitteena tulee olla uusien digitaalisten, kustannustehokkaiden ja liikenneturvallisen oppimisen sekä oppimismenetelmien jatkuva kehittäminen.

Suomen Autokoululiitto ry.

Jarmo Jokilampi
puheenjohtaja